

**Γνωμοδότηση του Περιφερειακού Τμήματος Βόρειας Ελλάδας (Π.Τ.Β.Ε.)
του Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης
(Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α.), με θέμα την επικαιροποίηση του Ρυθμιστικού Σχεδίου Θεσσαλονίκης**

Στο πλαίσιο της διαβούλευσης του πρώτου σταδίου της μελέτης επικαιροποίησης του Ρυθμιστικού Σχεδίου της Θεσσαλονίκης το ΥΠΕΧΩΔΕ επέλεξε να δώσει στη δημοσιότητα ένα συνοπτικό και στρογγυλεμένο κείμενο, από το οποίο απουσιάζει κάθε ουσιαστική αναφορά σε προτεραιότητες για τη δεύτερη σημαντικότερη μητροπολιτική περιοχή της Ελλάδας, η οποία εδώ και πάνω από μια δεκαετία φιλοδοξεί – ανεπιτυχώς – να διαδραματίσει σημαντικότερο ρόλο στον ευρύτερο βαλκανικό χώρο. Επιπλέον, το ΥΠΕΧΩΔΕ επέλεξε να περιορίσει τη διαβούλευση σε ένα μόνο αποσπασματικό και αποκομμένο τμήμα του κειμένου, που είναι οι προτάσεις ενός εκ των σεναρίων για την επέκταση της περιοχής ευθύνης του Οργανισμού Θεσσαλονίκης. Με τον τρόπο αυτό αποφεύγεται – τουλάχιστον επί του παρόντος – να τεθούν σε διαβούλευση τα ουσιαστικά ζητήματα του σχεδιασμού.

Από τα παραπάνω καθίσταται σαφές ότι η οπτική του ΠΤΒΕ-ΣΕΜΠΧΠΑ ως προς την επικαιροποίηση του ΡΣΘ στρέφεται κατ' αρχήν στο πραγματικό περιεχόμενο του σχεδιασμού, δηλαδή στις πολιτικές επιλογές που τον διαπερνούν. Ένα μακροπρόθεσμο σχέδιο ρύθμισης του χώρου έχει πολιτική διάσταση με δύο τρόπους: α) ως προς τις αναπτυξιακές κατευθύνσεις και τις χωρικές προτεραιότητες, όπου θα πρέπει να ληφθούν αποφάσεις για θέματα όπως αυστηρή ή χαλαρή ρύθμιση του χώρου, κρατικός παρεμβατισμός ή οικονομία της αγοράς, συμπαγής πόλη ή αστική διάχυση, μίξη χρήσεων ή ζωνοποίηση, ΜΜΜ ή ΙΧ αυτοκίνητα, κ.λπ., β) ως προς τη δέσμευση της εφαρμογής των όποιων επιλογών και της βούλησης για την υλοποίησή τους, όπως εκφράζονται από τους μηχανισμούς εφαρμογής (φορείς και διαδικασίες), που δημιουργούνται. Το γεγονός ότι η διαβούλευση δεν αφορά σε θέματα όπως αυτά, συνεπάγεται τη μετατόπιση της προβληματικής σε ζητήματα που, αφενός είναι επουσιώδη, αφετέρου δεν είναι σκόπιμο να τυγχάνουν διαπραγμάτευσης μεμονωμένα και ανεξάρτητα από το ευρύτερο πλαίσιο του σχεδιασμού.

Η διεύρυνση των ορίων του Ρυθμιστικού ενδέχεται να έχει τα αντίθετα από τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, αν δεν συνοδευτεί από δομικές αλλαγές στους μηχανισμούς υλοποίησης του σχεδιασμού. Η αποτίμηση της πορείας εφαρμογής του Ρυθμιστικού του '85 μέχρι σήμερα δημιουργεί προβληματισμό. Σε ένα συγκεντρωτικό κράτος, ο ΟΡΘΕ αποτέλεσε έναν κεντρικά ελεγχόμενο φορέα, που δεν κατόρθωσε να εξισορροπήσει μεταξύ των επιδιώξεων της τοπικής κοινωνίας και της Κεντρικής Διοίκησης. Το γεγονός αυτό, κατά την άποψη μας, οδήγησε στην αποδυνάμωση και στην περιθωριοποίησή του, με επακόλουθο τις πενιχρές επιδόσεις στην επίτευξη των επιδιώξεων του Ρυθμιστικού «25 χρόνια από τη θεσμοθέτησή του», αλλά και την ποιότητα ζωής που «απολαμβάνει» ο μέσος κάτοικος της πόλης.

Η διεύρυνση των ορίων του Ρυθμιστικού, χωρίς καμία εγγύηση για τα αλληλένδετα με αυτή ζητήματα της εφαρμογής του, δε μπορεί να αποτελέσει επιλογή. Ακόμη και αν υποθεθεί ότι η αύξηση των ορίων συνεπάγεται ενίσχυση του προσωπικού και της υποδομής –κάτι που δεν τεκμαίρεται από πουθενά– είναι προφανές ότι δεν εντοπίζεται εκεί η ουσία της περιορισμένης αποτελεσματικότητας της εφαρμογής του. Στο πλαίσιο αυτό, η Ομάδα Εργασίας κατέληξε στην άποψη ότι η 2^η πρόταση του 3^{ου} σεναρίου δύναται να αποτελέσει την περιοχή μελέτης και όχι την περιοχή ευθύνης του Ρυθμιστικού, καθώς η τελευταία θα πρέπει να επιλεγεί λαμβάνοντας υπόψη και άλλες παραμέτρους του σχεδιασμού. Στην περιοχή μελέτης θα πρέπει να περιληφθούν τουλάχιστον οι περιοχές του Χολομώντα και του Στρατω-

νίου, αλλά και η περιοχή του Δήμου Γιαννιτσών, καθώς δεν είναι κατανοητοί οι λόγοι για τους οποίους εξαιρέθηκαν – άλλωστε προκύπτει ότι η ιεράρχηση των κριτηρίων επιλογής μεταβάλλονταν κατά περίπτωση –, ούτε από ποιο θεωρητικό παράδειγμα ή πρακτική του χωρικού σχεδιασμού απορρέει η δημιουργία «κενών» σε μια εξεταζόμενη περιοχή.

Ελπίζουμε ότι οι προτάσεις μας θα γίνουν δεκτές και ότι ο διάλογος για το νέο Ρυθμιστικό θα συνεχιστεί, προκειμένου οι επιλογές του σχεδιασμού να εκφράσουν τη δυναμική της κοινωνίας και να μην καταλήξουν κενό γράμμα.